

Naantalin kaupungin lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

482/03.01.00/2020

Sosiaali- ja terveyslautakunta 16.09.2020 § 50

Perusturvajohtaja Iiro Pöyhönen

Sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö valmistelevat sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta ja maakuntien perustamista sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta hallitusohjelman mukaisesti. Sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö pyytävät lausuntoja liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi.

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti Suomessa toteutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistus ja perustetaan maakunnat. Uudistuksessa on hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveystalvet kaikille suomalaisille, parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta, turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti, vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin ja hillitä kustannusten kasvua.

Pelastustoimen uudistuksen tavoitteena on turvata pelastustoimen palvelujen saatavuus, kattavuus ja laatu myös tulevaisuudessa. Uudistuksen tavoitteena on kehittää ja tukea pelastustoimen valtakunnallista tehokkuutta ja yhdenmukaisuutta. Uudistuksella vastataan pelastustoimen haasteisiin vahvistamalla toimialan valtakunnallisia voimavaroja, kehittämällä toimialan johtamista ja ohjausta sekä tiivistämällä alan toimijoiden yhteistyötä. Tavoitteena on varmistaa myös, että maakuntien pelastuslaitoksilla on mahdollisuus tuottaa ensihoitopalveluja koko maassa. Näin varmistetaan jatkossakin pelastustoiminnan ja ensihoidon palvelutuotannon toiminnallinen ja kustannustehokkuus.

Esitysluonnoksen mukaan Suomeen muodostetaan 21 sote-maakuntaa, joille siirrettäisiin kuntien vastuulla nykyisin olevat sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävät. Uudellamaalla sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu poikkeaisi muun maan ratkaisusta siten, että neljän Uudenmaan sote-maakunnan lisäksi Helsingin kaupungilla olisi tehtävien järjestämisvastuu. Lisäksi HUS-maakuntayhtymällä olisi terveydenhuollossa järjestämisvastuu laissa säädetyin ja HUS järjestämissopimuksessa sovituin osin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen jäisi kuntien tehtäviksi mutta edistämistyötä tehtäisiin yhteistyössä maakuntien kanssa.

Ympäristöterveydenhuolto jatkuisi kuntien tehtävänä. Opiskeluhuollon ku-raattori- ja koulupsykologitehtävät siirtyisivät sote-maakunnille.

Lisäksi lakiesitys sisältää ehdotukset kuntien valtionosuutta koskevan lain-säädännön, verolainsäädännön, sote-maakuntien henkilöstöä koskevan lainsäädännön sekä eräiden yleishallintoa koskevien lakien muuttamiseksi. Yhteensä lakiesitys muodostuu 48 laista ja lainmuutoksesta.

Naantalin kaupungin lausuntoluonnosta ovat valmistelleet sosiaali- ja ter-veyspalveluiden johtoryhmän lisäksi kaupunginjohtaja ja talousjohtaja.

Naantalin kaupungin lausunnotoluonnoksen pääkohdat ovat:

- 1) Tämän uudistuksen toteuttamiseen on paremmat mahdollisuudet kuin edellisessä uudistuksessa, jossa olisi toteutettu nopealla aikataululla myös palveluita koskeva valinnanvapausmalli.
- 2) Esitysluonnoksessa hyvin merkittävä osa paikallista itsehallintoa sekä talouden että toiminnan näkökulmasta siirretään pois kunnallisen itsehallin-non piiristä. Tämä heikentää demokratiaa erityisesti niissä kunnissa, jotka edelleen vastaavat perustason sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämi-sestä.
- 3) Uudistuksen voimaannpanon kokonaisaikataulu on välttämätöntä arvioida uudelleen siten, että se uskottavasti turvaa muutosten hallitun suunnittelun ja toimeenpanon maan eri osissa palvelutuotannon jatkuvuutta vaarantamatta. Lain voimaantuloa tulee tämän arvioinnin perusteella siirtää
- 4) Voimaannpanolakia tulisi muuttaa siten, että sote-maakunta vuokraa tilat kunnilta viiden vuoden ajaksi (esityksessä vuoteen 2025 asti). Kuntatalou-den yleisesti heikon tilanteen takia lainsäädäntöön on tehtävä kirjaukset kuntien kiinteistöriskien kompensatiomenettelystä.
- 5) Kuntien omaisuuden siirto maakunnalle tulee jollakin tavalla kompensoi-da. Lakiesityksen mukaan irtain omaisuus siirtyisi valtiolle korvauksetta. Sen sijaan kuntien sote-irtaimistoa koskevat sopimukset (esim. leasing- tai vuokrasopimukset) siirtyvät maakunnan vastuulle. Tässä kunnat ovat eriar-voisessa asemassa riippuen siitä, millaisilla rahoitusjärjestelyillä irtaimisto on hankittu. Omaan taseeseen hankittu irtaimisto poistuisi korvauksetta, mutta sen hankitaan mahdollisesti tarvittu vieras pääoma jäisi kunnan vas-tuulle. Sopimuspohjaiset hankinnat taas siirtyvät vastuineen maakunnalle.
- 6) Kuntien ja alueiden erilaisuus tulee huomioida nykyistä paremmin.

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 25.9.2020 mennessä.

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkais-tuun. Naantalin kaupunginhallitus käsittelee lausuntoluonnosta kokoukses-saan 21.9.2020.

PERUSTURVAJOHTAJA:

Sosiaali- ja terveyslautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että Naantalin kaupunki antaa sosiaali- ja terveysministeriölle, valtiovarainministeriölle ja sisäministeriölle liitteen mukaisen lausunnon sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta ja pelas-tustoimen järjestämisestä koskevasta hallituksen esityksestä

LIITEB2, SOTE-LTK 16.9.2020

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA:

Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.